Sąsiedztwo w praktyce

Traktat dobrosąsiedzki z 1991 r. stworzył ramy dla codziennej współpracy społeczeństw po obu stronach Odry. W latach dziewięćdziesiątych gwałtownie rozwinęły się kontakty samorządowe, współpraca regionów przygranicznych, partnerstwa miast oraz działalność organizacji społecznych i instytucji kultury.

Ponad tysiąc partnerstw między polskimi i niemieckimi samorządami przekształciło ideę dobrego sąsiedztwa w konkretne działania: wspólne projekty infrastrukturalne, wymiany szkolne, współpracę straży pożarnych, instytucji komunalnych i organizacji obywatelskich. Pogranicze polsko-niemieckie zaczęło stopniowo przekształcać się w obszar intensywnej współpracy samorządów, instytucji i lokalnych społeczności.

Istotnym instrumentem stała się powołana w 1991 roku **Polsko-Niemiecka Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej**, koordynująca działania regionów, samorządów i instytucji po obu stronach granicy. Cennym impulsem dla rozwoju pogranicza stały się również programy europejskie, zwłaszcza INTERREG, wspierające projekty infrastrukturalne, społeczne i ekologiczne.

Jednym z symboli nowego pogranicza stał się uruchomiony w 2016 roku **„Kulturzug" – pociąg łączący Berlin z Wrocławiem**, organizujący podczas podróży wydarzenia kulturalne i edukacyjne. Jednocześnie rozwój połączeń kolejowych między Polską a Niemcami przez wiele lat pozostawał niewystarczający, a modernizacja infrastruktury postępowała wolniej niż oczekiwano. Intensywny ruch kołowy był najbardziej widoczną pochodną rosnącej na różnych polach wymiany.

Rozwijała się także współpraca naukowa i akademicka. Ważnym miejscem dialogu akademickiego i intelektualnego stał się **Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.** Symbolem współpracy naukowej stała się również przyznawana od 2006 roku Polsko-Niemiecka Nagroda Naukowa COPERNICUS, ustanowiona wspólnie przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej i Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) dla badaczy realizujących wybitne projekty naukowe we współpracy polsko-niemieckiej.

Do najważniejszych w XXI w. przedsięwzięć z zakresu edukacji należy realizacja polsko-niemieckiego projektu podręcznikowego **„Europa. Nasza historia".** Publikacja, przygotowana w latach 2016–2020 przez polskich i niemieckich historyków oraz dydaktyków pod auspicjami Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej, reprezentowała pionierskie w skali europejskiej podejście do prezentowania w dialogu narodowych narracji historycznych, punktów stycznych i różnic, co w edukacji najmłodszych pokoleń jest wielką wartością.

Najlepszym sprawdzianem współpracy przygranicznej pozostawały jednak sytuacje kryzysowe. Podczas powodzi oraz pandemii COVID-19 polskie i niemieckie służby, samorządy i organizacje społeczne wielokrotnie współpracowały przy organizacji pomocy, ochronie ludności i utrzymaniu codziennych kontaktów po obu stronach granicy.

Pogranicze polsko-niemieckie - Euroregiony

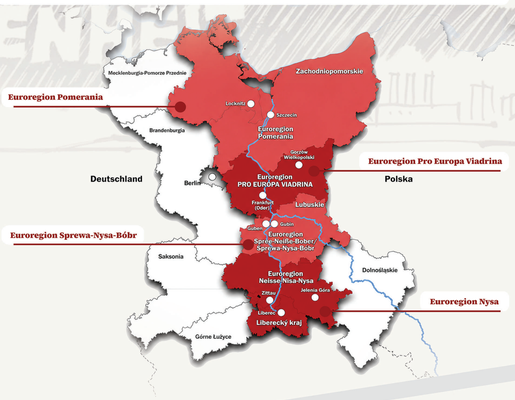



Kulturzug - Pociąg do kultury
Źródło: WroclawGuide.com



Gmach główny Uniwersytetu Europejskiego Viadrina
Źródło: fot. Ralf Lotys (Sicherlich)



Prezentacja podręcznika pt. "Europa. Nasza historia" w Krzyżowej w 2017 r.
Źródło: fot. PAP/M. Kulczyński



Norbert Rasch, lider opolskich Niemców, odsłania pierwszą polsko-niemiecką tablicę na Opolszczyźnie.
Źródło: fot. Mirosław Dragon